

Handlingsrom i kommunal forvaltning av rådyr

INDRE ØSTFOLD
KOMMUNE
- på kornet

Pål Sindre Svae

- Vilt – og utmarksforvalter IØK
Naturforvalter NMBU
- 100 % stilling på temaene
- Tidligere Utmarksavdelingen AØ

- Tlf 90 55 09 82
- Epost
pal.sindre.svae@io.kommune.no

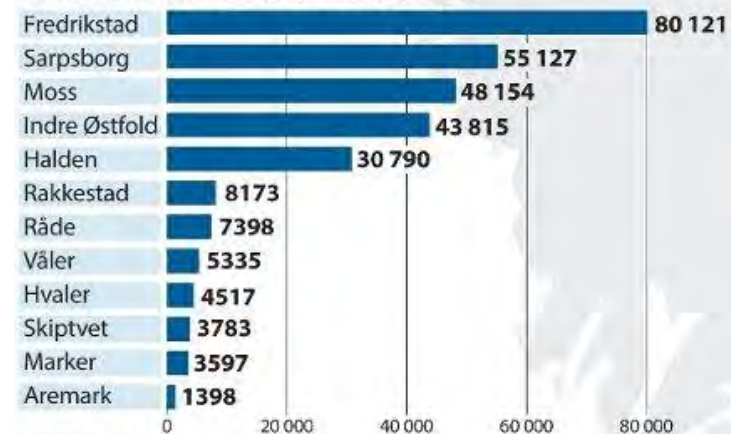

Indre Østfold kommune

- Fem kommuner i Østfold slått sammen 2020
- Areal: 790 km²
- 31,5 % jordbruksareal
- Norges største jordbrukskommune
- Befolkning: ca 45 000
- Feller ca 1200 rådyr årlig
 - 200 elg
 - 30 hjort
- «Norges største rådyrkommune»

INNBYGGERTALL PER 1. JANUAR 2017

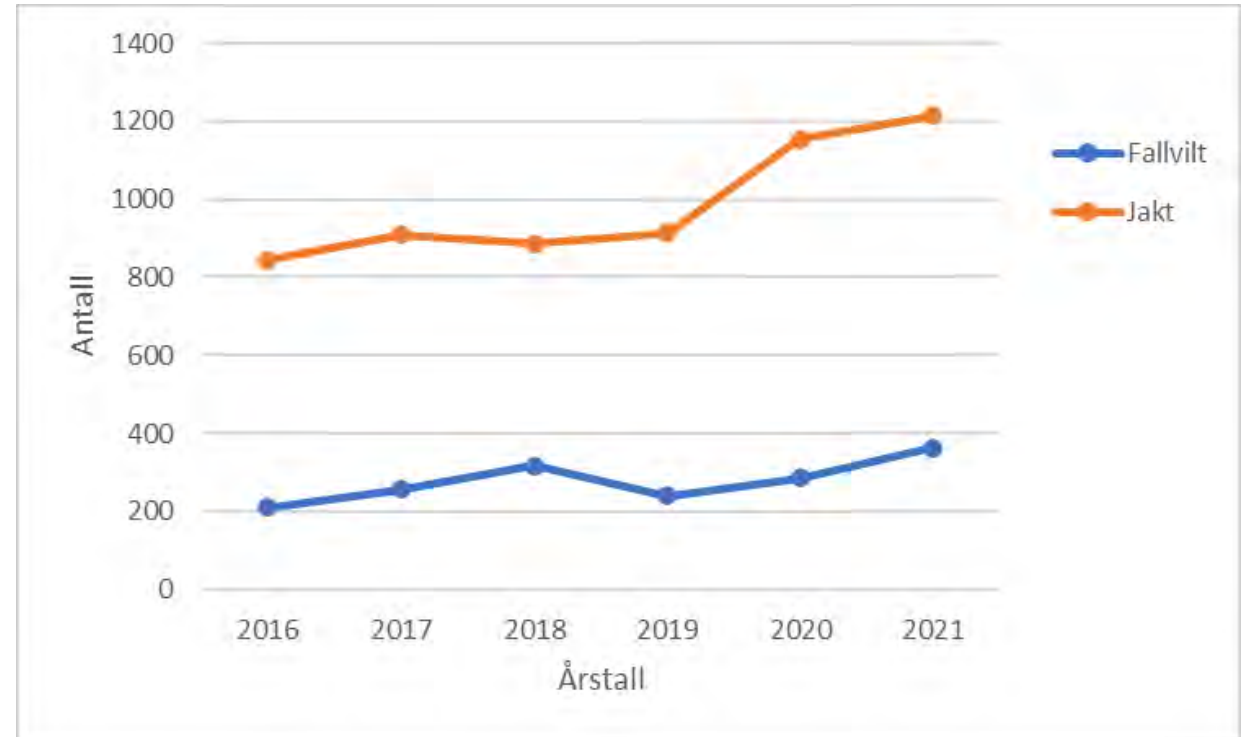
KILDE: Nivi Analyse

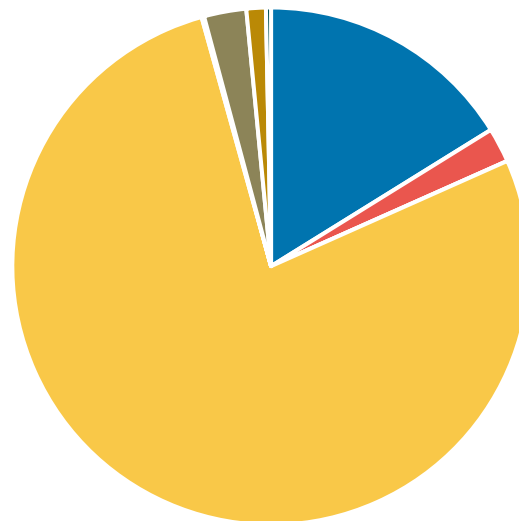
INDRE ØSTFOLD
KOMMUNE
- på kornet

«Norges største rådyrkommune»

- Skyter om lag 1200 rådyr årlig
- 50 % av kvota felles
Uavhengig av minsteareal
- Minsteareal på 250 daa
Inn og utmark teller
- 559 vald..
Eiendomsstørrelse på 100-400 daa
- 3-400 fallvilt rådyr

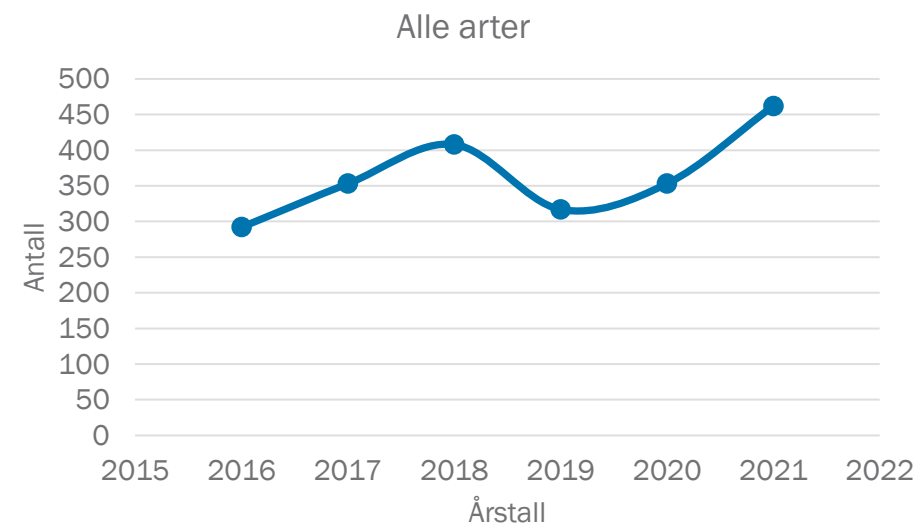

Fallvilt

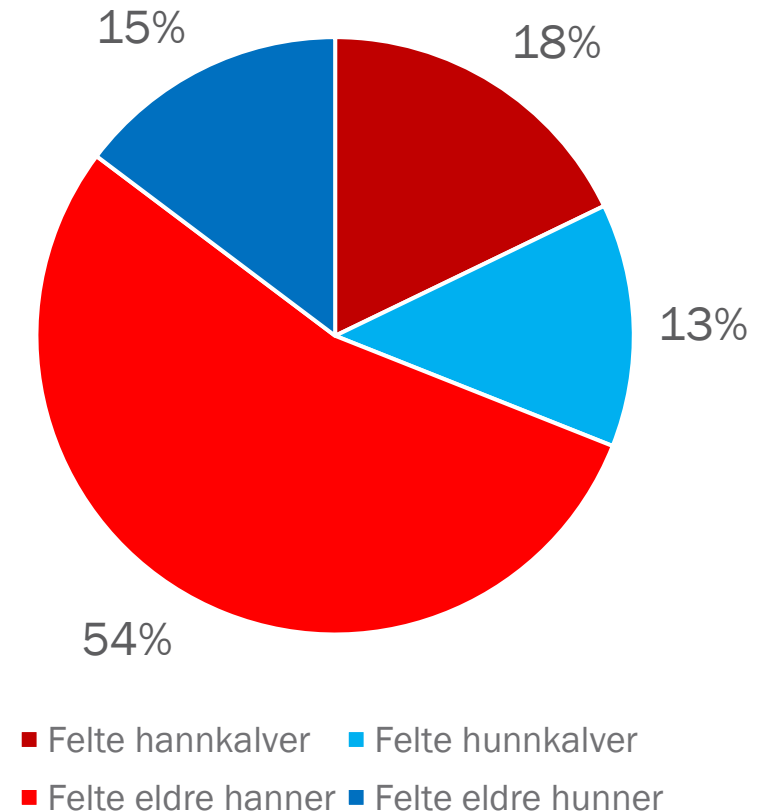
- Elg
- Hjort
- Rådyr
- Villsvin
- Grevling
- Rev
- Hjortedyr - ikke artsbestemt

- 3 -500 hendelser per år
80 % rådyr
Mye rådyr og mye trafikk..
- Budsjett på 1,15 mill.
- Viltfondet gir 75 000 kr ca..
- Selger kjøtt for 50 000 kr.
- Utfordring!
Hvor lenge får vi holde på i kampen med andre etater?
Gjelder å holde trykket oppe!
Bør det finansieres på en annen måte?

Forvalter vi rådyr?

- Nei..
- 559 vald fordeler 2500 rådyr..
- Vi forvalter fellingsretter..
- Svært ulik målsetting lokalt
 - Store bukker
 - Actionfylt hundejakt
 - Kjøtt
 - Skyte når/om en vil/får tid
 - Skyte rådyr
 - Skadedyr
 - Etc.
- Holder ikke en viltbestand på et ønsket nivå uten å skyte mer hodyr
 - Pluss en del negative effekter..

Kommunens ansvar?

- Viltloven
 - Underliggende forskrifter
 - Direkte i loven
- Naturmangfoldloven
 - Direkte i lov
 - Generelt
 - § 18 – annet uttak
- Hjorteviltforskriften
 - Detaljene for kommunal forvaltning
 - Rolleavklaring

Den kommunale målsettingen er rammen

- «Kommunen skal **vedta mål** for **utviklingen av bestandene** av elg, hjort, og **rådyr** der det er åpnet for jakt på arten(e).
- Målene skal blant annet ta hensyn til opplysninger om beitegrunnlag, bestandsutvikling, skader på naturmangfold, jord- og skogbruk og omfanget av viltulykker på veg og bane.»

Kommunal målsetting for hjorteviltforvaltning

I Indre Østfold kommune
2020 – 2023

Vedtatt: 22.april 2020

Målsetting

- Roller avklart
- Politisk vedtatt
Prinsipiell
- Oppfølging er administrativt
Virkemidlene
- Minsteareal
Prinsipiell
- Alle tiltak og muligheter bør beskrives her
Gjør saksbehandling mer forutsigbar for alle

Overordnede mål for rådyrforvaltningen

- Indre Østfold kommune har mål om å redusere antall rådyrpåkjørsler.
- Indre Østfold kommune ønsker en økt avskyting av rådyr, sett kommunen over ett.
- Indre Østfold kommune skal jobbe for en mer smidig og enkel innrapportering av fellingsresultatet

	Gjennomsnitt 2014 – 2018	Kortsiktige mål	Virkemiddel
Større forvaltningsområder	Ca 600 rådyrvald	Større vald	Stimulere til samarbeid. Sammenslåing. Kvotefri jakt
Øke avskytingen	Ca 1000		Redusert minsteareal
Trafikkdrepte rådyr	150 – 250 pr år	Reduksjon	Sikringstiltak. Informasjon. Redusert minsteareal
Fellingsrapporter		Redusere tidsbruk for rapportering	Stimulere til innsending. Finne nye rutiner.

Måloppnåelse

- Vi oppnår ikke de kommunale målene for rådyr..
- Gjør dere andre?
- Hvorfor ikke?
 - Kan ikke pålegge all verden..
 - Høy bestand
 - Økende trafikk
 - Ulik målsetting lokalt
 - Lokale forskjeller
 - Grenser for hvor mange dyr en får skutt?
 - Ineffektiv jakt?
 - Ikke jaktbare områder

Overordnede mål for rådyrforvaltningen

- Indre Østfold kommune har mål om å redusere antall rådyrpåkjørsler.
- Indre Østfold kommune ønsker en økt avskyting av rådyr, sett kommunen over ett.
- Indre Østfold kommune skal jobbe for en mer smidig og enkel innrapportering av fellingsresultatet

	Gjennomsnitt 2014 – 2018	Kortsiktige mål	Virkemiddel	
Større forvaltningsområder	Ca 600 rådyrvald	Større vald	Stimulere til samarbeid. Sammenslåing. Kvotefri jakt	✗
Øke avskytingen	Ca 1000		Redusert minsteareal	✓
Trafikkdrepte rådyr	150 – 250 pr år	Reduksjon	Sikringstiltak. Informasjon. Redusert minsteareal	✗
Fellingsrapporter		Redusere tidsbruk for rapportering	Stimulere til innsending. Finne nye rutiner.	✓

Hva kan vi gjøre?

For å nå de kommunale målsettingene våre?
Nye målsettinger fra 2024

INDRE ØSTFOLD
KOMMUNE
- på kornet

Trafikksikring

- Kjøres på over alt..
- Vanskelig for kommunen med tiltak
- Lys, siktrydding, gjerder etc sitter ofte langt inne hos veieier..
Spesielt på rådyr..
- Informasjon og dialog!
- Bør kombineres med bestandsreduksjon

Senke bestanden?

Hvordan øke avskytningen av rett dyr?
Det er ikke bare tettheten som styrer, men..

Senke minsteareal?

- Gjennomsnittlig eiendomsstørrelse er 317 dekar..
376 eiendommer mellom 150 og 250 daa.. Potensielle 200 nye vald..
- Mulig med 50% disp der utfordringen er størst
Men det skal gjøres for særskilte vald og begrenset periode
Ikke i jakttiden
- Ikke ideelt i det lange løp
- Litt væl detaljstyring?
- Skal vi bruke mer tid på dette?!

Kvotefritt?

- Stimulere med dagens lovverk?
- Kvotefritt på et lavere areal?
 - I dag 20x minsteareal. =5000 daa hos oss. Det er 20 eiendommer..
 - 10 x minstearealet mer egnet?
 - Benytte 50 % regelen for arealet?
 - Eller lavere – ett fast tall som settes lokalt?
- Krever liten endring i lovverket
- Bør kunne tilpasses lokalt.
Kommunal rolle å fastsette?
- Tvinger de små til å samarbeide
Men plasserer ansvaret der det skal være!

Høyere minsteareal?

- Høyt grunnareal – men lavere på de neste rettene?
- F eks 1000 daa som grunnareal
100 daa på de neste?
- Krever også endring i lovverket
50 % regelen ikke på fast basis..
- Tvinger frem samarbeid
- Vil det endre noe?

Ta bort minsteareal?

- Krever endring i lovverket
- Endring i avskyting?
- Gir mer eierskap til forvaltningen?
- Vi er opptatt av roller!
- Mer tid til fornuftig arbeid for oss..
- Skytes det mer rett når man har litt mer å gå på?
- Vil de små eiendommene stikke kjepper i hjula?

Mer effektiv jakt?

- Dagens jakt skaper mye forstyrrelse på viltet
I alle fall hos oss
- Bidrar det til mer påkjørsler?
Mer forflytning av dyr?
- Større jakter med flere jaktfelt?
 - Flere hunder
 - Flere jegere
 - Flere skutte per jakt
- Bør jegersiden også ta et ansvar?
 - Høyere uttak
 - Mindre forstyrrelse?

Uttak av rådyr i *ikke jaktbare* områder

- Store og små områder som ikke er jaktbare
 - Mye dyr, mettet bestand som ikke begrenses av vinter eller rovdyr
 - Politivedtekter
 - Sikkerhet, beboere, støy osv
 - Gir en del utfordringer – påkjørsler etc
- I dag Viltforskriften § 3-5
 - *Kommunen kan av eget tiltak iverksette uttak av **bestemte individ** av alle **hjorteviltartene** og villsvin når de oppholder seg på **trafikkerte** eller **tettbygde områder**, og de utgjør en **fare for skade på person eller skaper trafikkfarlige situasjoner**.*
 - Kanskje også dyrevelferdsloven – av hensyn til dyrevelferden
- Utydelig hjemmel til å **redusere** bestanden
 - Bør være en tydeligere kommunal rolle
 - Krever presisering i lovverket

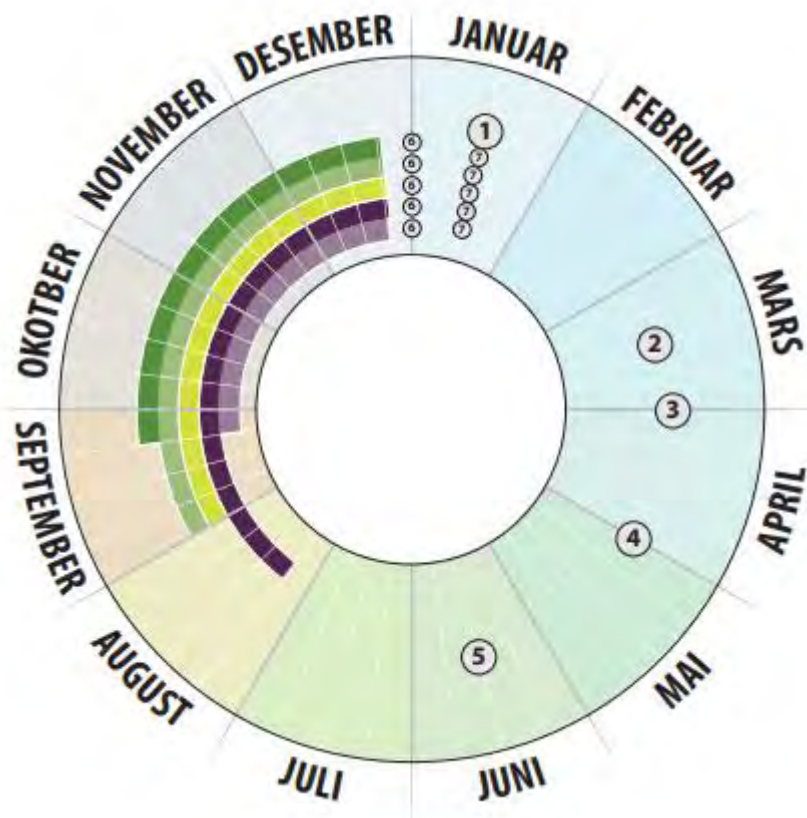
Vi trenger større handlingsrom!

INDRE ØSTFOLD
KOMMUNE
- på kornet

Større handlingsrom i fremtiden?

- Datoer og frister?

①

15. januar: Frist for å sende inn forslag om endring av minsteareal.

②

15. mars: Frist for kommunen til å fastsette ny forskrift om minsteareal. (Om det er aktuelt).

③

1. april: Frist for kommunen for å eventuelt trekke godkjenning av bestandsplanområde tilbake om kravene i hjorteviltforskriftens § 12 ikke lengre er oppfylt.

1. april: Jaktrettshaver som ønsker å trekke en eiendom ut av et godkjent eller omsøkt vald, skal melde dette skriftlig til valdansvarlig representant med kopi til kommunen senest 1. april. (hjorteviltforskriftens § 11.)

1. april: Frist til kommunen for å trekke tilbake godkjenning av vald, bestandsplan/-område eller kvotefri rådyrjakt.

④

1. mai: Frist for å søke kommunen om:

- Godkjenning av vald
- Godkjenning av bestandsplanområde
- Godkjenning av bestandsplan

⑤

15. juni: Frist for kommunen til å svare på søknad om:

- Søknad om godkjenning av vald
- Søknad om godkjenning av bestandsplanområde
- Godkjenne bestandsplaner

15. juni: Frist for kommunen: Til å tildele fellingstillatelser til de som ikke har godkjent bestandsplan (direkte tildeling). Tildele fellingstillatelser dersom arealkravet i § 15 ikke lenger er oppfylt, ved vesentlig uforutsette endringer i bestanden i området eller ved vesentlige avvik fra godkjent bestandsplan, herunder ved vesentlige avvik i forhold til årlig planlagt avskyting i antall, kjønn eller alder.

⑥

Ti dager etter jaktas slutt: Skal valdene rapportere inn til kommunene på den plattform som har blitt avtalt (Sett&skutt, Hjorteviltportalen, evt på papir o.l.).

⑦

30 dager etter jaktas slutt: Skal kommunen ha rapportert inn jakta til SSB.

Grafikk: Skogkurs

INDRE ØSTFOLD
KOMMUNE
- på kornet

Større handlingsrom i fremtiden?

- Datoer og frister?
- Forslag til minsteareal 15.1
- Sende på høring?
- Vedta innen 15.3
 - Politikere som slår seg vrange?
- 1.4 for utmelding
- 1.5 endring eller godkjenning vald
- 15.6 godkjent vald eller fellingstillatelse
 - Klage?
- Mellom 1.5 og 15.6 er det god tid – om ingen klager..
- Må ses på mer fleksible løsninger!

Større handlingsrom i fremtiden?

- Tildele tilleggsdyr i jakttiden?
 - Endring av tildeling når de tildelte dyra allerede er skutt og bestanden er stor?
 - Hva er tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag?
 - Påkjørsler?
 - Hva med klagerett?
 - Kan det løse noe?
 - Detaljstyring?
 - Kan vi kreve at dyra skytes tidlig i jakta?
 - I bynære områder kan godt valda være 10 daa...
 - Men bør vurderes å tas inn

Større handlingsrom i fremtiden?

- Større mulighet for uttak
 - Store forskjeller i Norge
 - Regulering/skyddsjakt i Sverige/Danmark
 - Mellømløsning mellom skadefelling og ordinær jakt
 - Ved behov ta ut rådyr i by, boligområder eller ved annet behov utover i dag
 - Tydeliggjøring!
 - Bør også gjelde andre arter.
 - Arter som tåler et visst uttak
 - Styrt uttak av alder/kjønn

Større handlingsrom i fremtiden?

- Sanksjonsmulighet
 - Si opp vald, inndragning og/eller anmeldelse
 - Ingen mellomting mellom syndsforlatelse og anmeldelse
 - Store lokale forskjeller hos påtalemyndigheten
 - Behov for mellomløsning!
 - Trenger enklere sanksjoner
 - Som virker!
 - Ikke tildelt dyr året etter?
 - Gebyr?
 - **Godt å se at Miljødir er på!**

Større handlingsrom i fremtiden?

- Endret finansiering av fallvilt på vei og bane
 - Kommunens driftsbudsjett!?
 - Forurensere betale?
 - Veieier? BaneNor?
 - Bør bilisten betale?
 - Forsikringsselskap
 - Bedre ettersøk (dyrevelferd) krever bedre økonomi!
 - Profesjonalisere i tillegg til «det daglige»

Ny lov om jakt og fangst

- Benytt muligheten nå!
- Det er kanskje 40 år til neste gang!
- Det er kommunen som vet hvor skoen trykker
 - Lokale forskjeller
 - Må belyse behovet for lokale tilpassinger!
 - Både i forvaltningen og i praktisk uttak/jaktutøvelse/ettersøk
- Østfold skal komme med felles uttalelse
 - Kanskje noe for andre områder også?
- Ingen hører på oss om vi ikke sier noe!

Pål Sindre Svae

Tlf 90 55 09 82

Pal.sindre.svae@io.kommune.no

INDRE ØSTFOLD
KOMMUNE
- på kornet